

УДК 338.483.13:351.85(477)

DOI: 10.31866/2616-7603.1.2018.150231

Алла Гаврилюк,

кандидат наук з державного управління,
доцент, Київський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна
etnosvit24@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-2743-0409>

АТРАКТИВНІСТЬ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ: ТУРИЗМОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

У статті здійснено наукову спробу виявити туристичну атрактивність елементів нематеріальної культурної спадщини (далі – НКС), що внесені до Національного переліку України. Вказано, що туризмознавчий аспект розкриття сутності атрактивності/привабливості елементів НКС спрямований на використання широкого спектра дослідницьких інформаційних ресурсів. Зазначено, що в умовах глобалізації відбувається взаємовигідний вплив НКС на сталий розвиток туризму, і навпаки. Особливу місію виконує в процесі такої взаємодії держава, яка забезпечує процеси державного регулювання відповідними сферами. Проведено аналіз підтримки розвитку елемента НКС на рівні громади та здатності забезпечити заходи з охорони відповідними правовими документами. Серед заходів практичного спрямування виокремлено майстер-класи, фестивалі, конкурси, екскурсії, тематичні зустрічі, мистецькі премії тощо.

Ключові слова: туризм, атрактивність, глобалізація, туризмознавчий аспект, нематеріальна культурна спадщина.

Вступ. Глобалізаційні процеси, що відбуваються в сучасному світі, ставлять перед країнами виклики, пов'язані із загальносвітовими тенденціями, і на цьому тлі, чітко фокусують увагу на необхідності збереження та утвердження основ національної ідентичності. Ці процеси відбуваються не через просте копіювання сценаріїв з минулого, а осучаснення, модернізацію, інновації. Значний вплив на формування «нової геостратегічної реальності, нових ціннісних координат» за принципами «глобального он-лайн», тобто розвитку в унісон з іншими державами (Войтович, 2013), мають інформаційно-технологічні зміни, які глобально «тиснуть» на автентичні ресурси культурної спадщини. Тому важливо ці надбання зберегти, захистити, пошити інформацію про них та передати в спадок прийдешнім поколінням.

Постановка проблеми. Серед ціннісних пріоритетів сучасності чітко виокремлюється НКС, потреба у захисті якої, у відповідності до Конвенції про охорону НКС (далі – Конвенція), оцінюється як актуальний виклик «суспільним перетворенням» (*Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини*, 2003). З огляду на це, затребуваними стають різноманітні практики привертання уваги до проблем збереження,

просвітництва, популяризації знань та інформації про НКС. Туризм серед них посідає пріоритетне місце. Разом з тим, є необхідність у дослідженні питань, пов'язаних з туризмомназвичайним аспектом НКС, бракує систематизованої інформації, яка демонструє атрактивність її ресурсів, що й формують атрактивне середовище вітчизняних туристичних дестинацій.

Саме окреслений спектр проблемних питань визначає актуальність представленої наукової статті в розрізі виявлення атрактивності національних елементів НКС України з позицій туристичної науки і практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Між туризмом та глобалізацією існує тісний діалектичний взаємозв'язок, що ґрунтується на колективній діяльності значної кількості індивідуумів, та водночас, пов'язаний із постійним пошуком інструментів виходу з кризових ситуацій, які впливають на міжнародні та внутрішні туристичні міграції.

Окрім того, оперативні директивні документи Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (далі – ЮНЕСКО) визнають взаємовигідний вплив НКС на сталий розвиток туризму, і навпаки. Особливу місію в таких умовах виконує держава, яка забезпечує процеси державного регулювання відповідними сферами і:

- оцінює потенціал НКС для сталого розвитку туризму та вплив останнього на НКС;
- здійснює заходи юридичного, технічного, адміністративного характеру щодо заохочення окремих груп і осіб до виконання місії бенефіціарів;
- контролює вплив туризму та окремих представників індустрії на НКС, не загрожуючи, при цьому, життєздатному стану функціонування елемента;
- унормовує суспільні дисбаланси між туризмом та НКС, що можуть бути продюковані з боку різних інституцій, відповідальних за їх розвиток (Оперативне керівництво з виконання Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини).

Правова основа взаємозв'язку атрактивності та туризму висвітлюється в документах ЮНЕСКО та вітчизняному законодавстві. Серед них: Конвенція (Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини, 2003), закони України «Про туризм» (Про туризм: Закон України станом на 15.01.2015), «Про культуру» (Про культуру: Закон України станом на 18.01.2018 р.), інші нормативно-правові акти.

Тематика атрактивності туристичних ресурсів України є в центрі уваги вітчизняних дослідників В. Федорченка, В. Пазенка, О. Кручека, М. Мальської. Більшість науковців під атракцією розуміють природний історико-культурний об'єкт (сукупність об'єктів), елемент туристичних ресурсів, який за своїми властивостями цінний і привабливий для туристів, облаштований і придатний для використання в рекреаційно-туристичній сфері (Федорченко, Пазенок, Кручек, & Мальська, 2013, с. 334). Відповідно, поняття атрактивність розглядається як сукупність уявлень, образів про певну територію, об'єкт уваги, що формується у людській свідомості під впливом певних інформаційних ресурсів. До критеріїв атрактивності дослідники відносять екзотичність, унікальність, комфортність, міфічність, естетичність. Досить

ретельно ці аспекти вивчаються представниками географічних та економічних наук.

Геопросторові аспекти актрактивності туристичних ресурсів; взаємозв'язок між привабливістю і формуванням географічного образу території, що є визначальним чинником ідентифікації місцевого населення та інноваційним засобом впливу на атрактивність регіону досліджують у своїх працях Д. Замятін, С. Кузик, Н. Чорненька, Г. Підгрушний, К. Мезенцев та ін.

Вітчизняна дослідниця О. Музиченко-Козловська акцентує увагу на тому, що важливо вивчати економічну атрактивність території, яка формується через наявний туристичний потенціал або сукупність елементів технічної туристичної привабливості (наявних засобів та закладів для прийому туристів – розміщення, харчування, дозвілля, відпочинку). З іншого боку, значна частка позиціонування атрактивності території проявляється через економічний потенціал, який накопичується і формується в результаті кількості туристичних прибуттів в регіон. Серед головних компонент автор виокремлює і маркетингове забезпечення просування туристичних ресурсів (Музиченко-Козловська, 2000, с. 86).

Однак поза увагою досліджень залишилися питання, пов'язані з вивченням суті атрактивності НКС України в умовах глобалізації з точки зору туризмознавчого аспекту, які сприяють *розв'язанню невирішених раніше частин загальної проблеми*.

Мета статті полягає у здійсненні наукового аналізу феномену атрактивності НКС України з позицій туризмознавчої науки і практики в умовах сучасних глобалізаційних змін.

Виклад основного матеріалу. В умовах глобалізації активним є інтерес до сфери туризму як наукового пізнавального середовища з багатим та різноманітним туристично-рекреаційним потенціалом, а відтак, потребує активної роботи над його атрактивністю/привабливістю. Це спонукає до пошуку нових ресурсних можливостей, що мають ознаки унікальності, екзотичності, міфічності, комфортності, естетичності.

В Україні такими затребуваними ресурсами, що привертають увагу мандрівників саме за цими ознаками, є НКС. Її ресурси позиціонуються як цінність, надбання, що виникли і набувають активного поширення під впливом певних культурно-етнографічних та суспільно-історичних чинників в чітко окресленому географічному просторі. Міжнародний досвід показує, що в умовах жорсткої конкуренції туристичні регіони світу в буквальному сенсі «борються» за свого споживача, а тому намагаються формувати комплексно атрактивний потенціал місцевості і заклади основи локальної ідентичності.

З точки зору філологічних наук під атрактивністю розуміють властивість предмета/об'єкта чи суб'єкта, що викликає захоплення, інтерес, манить, притягує до себе, а «принадність» – у здатності викликати інтерес, приваблювати, замилювати, викликати потяг до когось/чогось, завдяки позитивним якостям та властивостям.

Різновиди туристичної атрактивності строкати: від економічної, географічної, історичної, архітектурної, інших до індивідуальної та локальної.

Тому атрактивність в туризмі – якісна ознака туристичного іміджу, ціннісних характеристик території, магнетизм, процес взаємного притягування.

Чим може привабити сучасного мандрівника НКС? Рядом переваг. Найперше звернемось до правового поля характеристики НКС.

Відповідно до Конвенції ЮНЕСКО про охорону НКС (далі – Конвенція) НКС – це «звичаї, форми показу та вираження, знання та навички, та пов'язані з ними інструменти, предмети, артефакти й культурні простори, які визнані спільнотами, групами й у деяких випадках окремими особами як частина їхньої культурної спадщини». Вона проявляється в усних традиціях та формах вираження, зокрема, в мові; виконавському мистецтві; звичаях, обрядах, святкуванні; знаннях та практиці, що стосуються природи та Всесвіту; традиційних ремеслах (*Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини*, 2003).

До Національного переліку елементів НКС у відповідності до наказу Міністерства культури України «Про затвердження Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України від 12.02.2018 р. №105 віднесено:

- традицію косівської мальованої кераміки (м. Косів Івано-Франківської обл., 2012 рік внесення до списку),

- кролевецьке переборне ткацтво (м. Кролевець Сумської обл., 2012 р.);

- опішнянська кераміка (с. Опішне Зіньківського р-ну Полтавської обл., 2012 р.),

- петриківський розпис – українське декоративно-орнаментальне малярство XIX-XXI століть (селище Петриківка, Петриківський район Дніпропетровської обл.), – до Репрезентативного списку елементів НКС людства внесено в 2013 р., до Національного переліку елементів НКС України в 2015 р.;

- козацькі пісні Дніпропетровщини (м. Жовті Води, м. Підгородне, с. Богуслав Павлоградського району Дніпропетровської обл.), до Списку ЮНЕСКО, що потребує термінової охорони, внесено в 2016 р., до Національного переліку елементів НКС України в 2015 р.;

- технологія виконання вишивки «білим по білому» селища Решетилівка Полтавської обл. (2017 р.);

- традиція рослинного килимарства селища Решетилівка Решетилівського району Полтавської обл. (2018 р.);

- пісенна традиція с. Лука Києво-Святошинського району Київської обл., (2017 р.);

- кримськотатарський орнамент «Орьнек» та знання про нього (Автономна Республіка Крим та материкова частина України, де компактно оселилися вимушені переселенці з числа кримських татар, 2018 р.) (Наказ Міністерства культури України від 12.02.2018 року №105).

У суто фізичному вимірі НКС проявляється як елемент, тобто своєрідна «форма вираження, що передається від покоління до покоління, постійно відтворюється спільнотами та групам. Його життєздатність виявляється через

стан функціонування, який не містить ризиків для безперервної передачі цієї спадщини від покоління до покоління (Міністерство культури України).

Як бачимо, НКС фокусується на збереженні традицій, їх передачі та здатності привертати увагу до себе через аксіологічний підхід. А тому механізм «виходу» на туристичний ринок об'єктів НКС зосереджується на застосуванні принципів ідентичності, локальності, автентичності, самобутності, історизму, спадковості, національної гідності та ін. Кожен ресурс представляє собою набір цінностей, які в поєднанні з засобами поширення та популяризації створюють атрактивне поле привабливості як для представників місцевого населення, так і для мандрівників.

Зі свого боку, мандрівник намагається віднайти для себе центри мотиваційних уподобань, розраховуючи на отримання комплексної туристичної послуги в зоні побутування НКС в стилі «етно»: об'єкт НКС – етносадиба – етнокухня – етномода – етнодизайн – етносувеніри – етнопрактики – тощо. Тобто, ознаками атрактивності мають володіти всі учасники ринкових етнокультурних відносин, виконуючи, при цьому, кожен свою місію (Гаврилюк, 2017, с. 44).

Механізм формування туристичної привабливості елементів НКС застосовується через формування набору цінностей, які в поєднанні з маркетинговими засобами промоції створюють атрактивне поле привабливості як для представників місцевого населення, так і для мандрівників.

Варто звернути увагу на те, що важливу місію в реалізації заходів з охорони НКС, їх промоцію виконують органи місцевої влади територій побутування елементів. Інтелектуальним і трудовим ресурсом втілення геопросторової промоції НКС є громади. Саме їм належить першочергове право вирішення питань щодо реалізації основних організаційних, політико-правових, освітньо-просвітницьких та економіко-фінансових заходів щодо просування елементів НКС як засобів формування локальної / культурної / субетнічної / регіональної / національної ідентичностей населення регіону (Гаврилюк, 2018).

Такої ж думки Ю. Бережна, яка вважає, що НКС є головним чинником розвитку традиційної культури, духовно-творчого потенціалу етносів, складовою міжнародного іміджу держави, проявом локальної ідентичності місцевості (Бережна, 2012).

Вітчизняні дослідники О. Дутчак, В. Шикеринець, В. Телеуця, Л. Снігірєва та інші вбачають тісний взаємозв'язок між туризмом і НКС. Так, О. Дутчак та В. Шикеринець виокремлюють серед різновидів туризму пізнавально-екскурсійний, етнічний та паломницький та такі їх форми, як міжнародний і внутрішній, які сприяють популяризації елементів НКС.

Представники Українського центру культурних досліджень, науковці В. Телеуця та Л. Снігірєва підтримують думки колег, однак, застерігають, що туризм може, з іншого боку, чинити і негативний вплив на НКС.

Посилаючись на Оперативне керівництво з виконання Конвенції про охорону НКС (Оперативне керівництво з виконання Конвенції про охорону

нематеріальної культурної спадщини), важливо знайти важелі впливу на процес збереження елемента, що особливо стосується процесу масової обізнаності населення про цінність НКС для конкретної території, здатності демонструвати його життєздатність.

Документ виокремлює напрями, які можуть сприяти додатковій економічній діяльності та отримання прибутку від: використання традиційних знань для нових цілей і задумів отримання доходу, застосовуючи угоди з отримання прибутку від зростання клієнтської бази; туризм; продаж ремісничих виробів; постановок театралізованих вистав за винагороду; фестивалі; змагання з призами; спонсорство (Міністерство культури України).

Занепокоєння ЮНЕСКО надмірною комерціалізацією просування елемента НКС пов'язано з помітним збільшенням туристичних відвідувань, які сприяли розвитку місцевої економіки, сприяло поліпшенню охороні елемента та управління ним, та водночас, приносили вигоду лише немісцевим туристичним компаніям, мав місце низького рівня туристичний сервіс; відбувалася надмірна експлуатація природних ресурсів тощо (Міністерство культури України; Оперативне керівництво з виконання Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини).

Варто звернути увагу на такий аспект туризмологічного дискурсу, як місцеві програми підтримки елемента НКС. Із дев'яти номінантів Національного списку, який згадувався вище, вони є не всюди. Серед діючих: Районна програма Розвитку та охорони Косівської мальованої кераміки» на 2018-2021 роки (Рішення Косівської районної ради від 19.09.2017 № 333-0/2017 розміщене на офіційному сайті установи <http://kosivrada.if.ua/11021/>);

Програма збереження та розвитку елемента нематеріальної культурної спадщини «кролевецьке переборне ткацтво» на період 2018–2020 років (Рішення Кролевецької районної ради від 26.12.2017 № 21/VII);

Програма збереження та розвитку об'єктів культурної і природної спадщини, розташованої на території Дніпропетровської області на 2014 – 2019 роки (Рішення Дніпропетровської обласної ради від 31.01.2014 № 524-25/IV-розміщене за посиланням <http://www.oblrada.dp.ua/official-records/decisions /44/1147/>); Програма збереження та розвитку об'єктів культурної і природної спадщини, розташованих на території Петриківської селищної ради, на 2016–2020 роки (Рішення Петриківської селищної ради від 23.09. 2016 № 257–13/VII); Програма «Петриківський майстер» на 2016–2020 роки» (Рішення Петриківської селищної ради від 23.09. 2016 № 258 – 13/VII); Програма збереження та розвитку об'єктів культурної і природної спадщини, розташованої на території Дніпропетровської області на 2014–2019 роки (Рішення Дніпропетровської ОР від 31.01.2014 № 524–25/IV розміщено за посиланням [http://www.oblrada.dp. ua /official-records/ decisions/41/1032](http://www.oblrada.dp.ua /official-records/ decisions/41/1032)) (у містах побутування елемента інформація відсутня на сайті установ).

Варто звернути увагу на те, що маючи два елементи, Решетилівська районна рада не спромоглася поки що розробити відповідну програму підтримки. У своїй діяльності місцева громада керується наказом сектору

культури та туризму Решетилівської РДА від 19.05.2016 р. № 4-ад «Про внесення елемента нематеріальної культурної спадщини до переліку місцевого рівня» (інформація відсутня на сайті установи).

Елемент «Пісенна традиція села Лука Києво-Святошинського району Київської області популяризує ансамбль «Калина», який бере участь у різноманітних комунікативних заходах, що фінансово підтримується сільською радою (однак програми підтримки елемента немає, інформація відсутня на веб-сайті установи).

Окрім того, в Національному списку є елемент – кримськотатарський орнамент «Орьнек» та знання про нього, – розвиток та популяризація якого відбувається за підтримки громадської організації «Алем» в рамках проекту «Збереження і промоція культурних традицій та сучасного мистецтва корінного населення Криму з акцентом на кримський татар», який фінансується Посольством Швейцарії / Швейцарським бюро співробітництва в Україні (інформація розміщена на сайті установ і в соціальних мережах) (Гаврилюк, 2018; *Український центр культурних досліджень*). Представлені нормативно-правові акти теж займають свою інформаційну нішу в системі туризмознавчого дискурсу.

І насамкінець, варто згадати достойний перелік маркетингових заходів, які популяризують елементи НКС та ґрунтовно доповнюють атрактивне поле туристичної привабливості ареалів побутування національних елементів. Серед них: фестивалі, свята, конкурси (Міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Кролевецькі рушники», Відкритий обласний фестиваль кераміки, ремесел і фольклору «Мальований дзбаник», Обласне свято народної творчості «Решетилівська весна», Етнофестиваль-ярмарок «Петриківський дивоцвіт», «Гончарний Здвиг» у Опішному та ін.; мистецькі премії (м. Косів – імені Олекси Бахматюка; с. Петриківка – «Квітка селища» (2016–2020 рр.); розробка та просування туристичних маршрутів на території побутування елементу; майстер-класи, видавництво науково-популярної літератури та промоційних матеріалів, виробництво відеоматеріалів, презентація сувенірної продукції, конференції, семінари, симпозиуми тощо. Саме ці заходи і складають левову частку туристичної атрактивності регіону, які приваблюють туристів.

Висновки і пропозиції. В Україні активно поширюється соціально орієнтований громадсько-державний рух за збереження та популяризацію надбань НКС. Він торкнувся всіх сфер суспільного життя, зокрема і туризму, який займає достойну просвітницьку складову в системі загального науково-практичного дискурсу.

За результатами проведеного дослідження, на основі вивчення широкого спектра дослідницьких інформаційних ресурсів, серед яких: монографії, наукові статті, нормативно-правові акти міжнародного та вітчизняного права, просвітницькі та промоційні матеріали, веб-сайти, виявлено основні складові атрактивності/привабливості елементів НКС. Ними визначено – унікальність, естетичність, комфортність, міфічність, екзотичність.

Відповідно до оперативних директив ЮНЕСКО, в статті визначено чинники, що в умовах глобалізації здійснюють взаємовигідний вплив НКС на

сталий розвиток туризму, і навпаки. Висловлено застереження про те, що через надмірну комерціалізацією просування елемента НКС може здійснюватися негативний вплив на його автентичну складову.

В цілому, атрактивність НКС України нині має потужний дослідницький ресурс, а тому і надалі може бути в центрі уваги вітчизняного туризмознавчого дискурсу в контексті його маркетингової промоції.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Бережна, Ю. (2012). Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО: поняття, тенденції, український вимір. *Географія та туризм*, 23, 93-100.
- Войтович, Р.В. (2013). *Вплив глобалізації на розвиток сучасного світу*. Взято з <http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2013/06/blog-post.html>.
- Гаврилюк, А. (2016). Атрактивні ресурси нематеріальної культурної спадщини: українські реалії. В *Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс*, Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (с. 41-47). Київ: Український центр культурних досліджень.
- Гаврилюк, А. (2018). Державний маркетинг позиціонування атрактивності нематеріальної культурної спадщини України засобами туризму. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*, 28 (68), 1, 47-55.
- Дутчак, О.І. (2017). Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні та її роль в розвитку туризму. В *Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні*, Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Ч. 1, с. 72-74). Миколаїв: ВП "МФКНУКІМ".
- Дутчак, О.І. (2017). Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні: перспективи використання в індустрії туризму. *Карпатський край*, 1 (9), 165-170.
- Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. *Ліга закон* [сайт] Взято з http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU03387.html.
- Кузик, С.П. (2011). *Географія туризму*. Київ: Знання.
- Міністерство культури України: офіційний сайт. Взято з <http://mincult.kmu.gov.ua>.
- Музиченко-Козловська, О.В. (2000). *Економічне оцінювання туристичної привабливості території* [Монографія]. Львів: Новий Світ.
- Оперативне керівництво з виконання Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини. Взято з [http://livingheritage.by/ICN-Operational-Directives-6/GA-RU%20\(1\).pdf](http://livingheritage.by/ICN-Operational-Directives-6/GA-RU%20(1).pdf).
- Пазенок, В.С. (2012). Туризмология. Теоретический образ туризма [Монография]. Киев: Альтерпрес.
- Про затвердження Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України* [Наказ Міністерства культури України від 12.02.2018 року № 105]. Взято з http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/article?art_id=245339846&cat_id=244950594.
- Про культуру: Закон України станом на 18.01.2018 р. *Офіційний портал Верховної Ради України* Взято з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
- Про туризм: Закон України станом на 15.01.2015 р. *Офіційний портал Верховної Ради України*. Взято з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.

- Сухомудь, Г.С. (2015). Туристичний дискурс та підходи до його аналізу. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна*, 55, 250-252.
- Український центр культурних досліджень: офіційний сайт. Взято з <http://uccs.org.ua/>.
- Федорченко, В.К., Пазенок, В.С., Кручек, О.А., & Мальська М.П. (2013). *Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму*. Київ: Академія.

REFERENCES

- About culture. N 2581-VIII of January 18, 2018. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
- About the approval of the National List of Elements of the Intangible Cultural Heritage of Ukraine. [Order of the Ministry of Culture of Ukraine. No 105, 02.12.2018]. Retrieved from http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/article?art_id=245339846&cat_id=244950594 [in Ukrainian].
- About tourism. N 124-VIII (124-19) of January 15, 2015. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> [in Ukrainian].
- Berezhna, Yu. (2012). Nematerialna kulturna spadshchyna YuNESKO: poniattia, tendentsii, ukrainskyi vymir [UNESCO Intangible Cultural Heritage: Concept, Trends, Ukrainian Dimension]. *Heohrafiia ta turyzm*, 23, 93-100 [in Ukrainian].
- Dutchak, O.I. (2017). Nematerialna kulturna spadshchyna YuNESKO v Ukraini ta yii rol v rozvytku turyzmu [The intangible cultural heritage of UNESCO in Ukraine and its role in the development of tourism]. In *Stan ta perspektyvy rozvytku kulturolohichnoi nauky v Ukraini* [The state and prospects of the development of cultural science in Ukraine], Proceedings of the 3rd All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. (Pt. 1, pp. 72-74). Mykolayiv: VP «MFKNUKiM» [in Ukrainian].
- Dutchak, O.I. (2017). Nematerialna kulturna spadshchyna YuNESKO v Ukraini: perspektyvy vykorystannia v industrii turyzmu [The intangible cultural heritage of UNESCO in Ukraine: prospects for using in the tourism industry]. *Karpatskyi krai*, 1 (9), 165-170 [in Ukrainian].
- Fedorchenko, V.K., Pazenok, V.S., Kruchek, O.A., & Malska, M.P. (2013). *Turizmologhiia: kontseptualni zasady teorii turizmu* [Turismology: The conceptual foundations of the theory of tourism]. Kyiv: Akademia [in Ukrainian].
- Havryliuk, A. (2016). Atraktyvni resursy nematerialnoi kulturnoi spadshchyny: ukrainski realii. [Attractive resources of the intangible cultural heritage: Ukrainian realities]. In *Nematerialna kulturna spadshchyna yak suchasnyi turystychnyi resurs* [Intangible cultural heritage as a modern tourist resource], Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (pp. 41-47). Kyiv: Ukrainian Center for Cultural Studies [in Ukrainian].
- Havryliuk, A. (2018). Derzhavnyi marketynh pozytsionuvannia atraktyvnosti nematerialnoi kulturnoi spadshchyny Ukrainy zasobamy turizmu [State marketing positioning attractiveness of the intangible cultural heritage of Ukraine by means of tourism]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho*

- natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: Derzhavne upravlinnia*, 28 (68), 1, 47-55 [in Ukrainian].
- Konventsiiia pro okhoronu nematerialnoi kulturnoi spadshchyny. [Convention on the Protection of the Intangible Cultural Heritage]. *Liha zakon* [online] Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_d69 [in Ukrainian].
- Kuzik, S.P. (2011). *Heohrafiia turyzmu* [Geography of tourism]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
- Ministry of Culture of Ukraine (2018). Ofitsiynyi sait. Retrieved from <http://mincult.kmu.gov.ua> [in Ukrainian].
- Muzychenko-Kozlovska, O.V. (2000). *Ekonomichne otsiniuvannia turystychnoi pryvablyvosti terytorii* [Economic appraisal of tourist attractiveness of the territory] [Monograph]. Lviv: Novyi Svit [in Ukrainian].
- Operatyvne kerivnytstvo z vykonannia Konventsii pro okhoronu nematerialnoi kulturnoi spadshchyny* [Operational Guide to the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage] (2016). Retrieved from [http://livingheritage.by/ICN-Operational-Directives-6/GA-RU%20\(1\).pdf](http://livingheritage.by/ICN-Operational-Directives-6/GA-RU%20(1).pdf) [in Ukrainian].
- Pazenok, V.S. (2012). *Turizmologiya. Teoreticheskiy obraz turizma* [Tourism. Theoretical image of tourism] [Monograph]. Kyiv: Alterpres [in Russian].
- Sukhomud, H.S. (2015). Turystychnyi diskurs ta pidkhody do yoho analizu [Tourism discourse and approaches to their analysis]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriya: Filolohichna* 55, 250-252 [in Ukrainian].
- Ukrainskyi tsentr kulturnykh doslidzhen [Ukrainian Center for Cultural Studies]. Retrieved from <http://uccs.org.ua/> [in Ukrainian].
- Voitovych, R.V. (2013). Vplyv hlobalizatsii na rozvytok suchasnoho svitu [The Globalization Impact on the Development in the Modern World]. Retrieved from <http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2013/06/blog-post.html> [in Ukrainian].

UDC 338.483.13:351.85(477)

Alla Havryliuk,
PhD in Science of Public Administration,
Associate Professor,
Kyiv National University
of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine
etnosvit24@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-2743-0409>

ATTRACTIVENESS OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF UKRAINE: TOURISM DISCUSSION

The article deals with the scientific exploration of the detection in tourist attraction of elements in the intangible cultural heritage (hereinafter – ICH), which are included in the National List Ukraine. It has been indicated that the tourism discourse

of disclosing of the attractiveness essence / attractiveness of the elements in the NKS is aimed at the use of a wide range in research information resources. It is noted that in the conditions of globalization there is a mutually beneficial influence of NSC on the sustainable tourism development, and vice versa. A special mission has been carried out in the process of such interaction by the state, which ensures the processes of state regulation of the relevant spheres. The support analysis for the development in the element of the NSC at the community level and the ability to provide protection measures with the relevant legal documents has been carried out. Among practical events, master classes, festivals, contests, excursions, thematic meetings, competitions, art awards, etc are singled out.

Key words: tourism, attraction, globalization, tourism discourse, intangible cultural heritage.

© Гаврилюк А., 2018